

Török hivatalos jelentés.

Konstantinápoly, április 27. A Milli távirati ügynökség jelenti: A főhadiszállásról a következő kommunikét teszik közzé:

— E hó. 25-én az ellenség hadihajóinak védelme alatt a Gallipoli félsziget nyugati partjának négy pontján kísérelte meg a partraszállást: A *Sighindere torkolatánál*, Ari-Burnu partvidékén, *Kaba Tepe és Tekke Burnutól nyugatra*, valamint *Kumrele mellett*. A Tekke Burnu mellett partraszállott ellenséges csapatot katonáink szuronyrohama a tengerbe dobta. Az Ari Burnu mellett partraszállott csapatok, amidőn előre akartak nyomulni, kénytelenek voltak csapataink ellentámadásának engedni. Csapataink a partra vetették őket vissza. Emez ellenséges haderő egy része jónak látta tegnap éjjel hajójára menekülni. Csapataink ma sikerrel folytatták támadásaikat az összes frontokon. Tegnap egyidejűleg egy ellenséges flotta közeledett a tengerszoroshoz, hogy a tengerről hajtva végre az áttörést, de tüzéségünk visszavonulásra kényszerítette. Közben egy ellenséges torpedónaszádott elsüllyesztettünk, egy másik súlyosan megsérült. A sérült naszádott Tenedasz irányába vontatták.

Ma az ellenség a tengerről nem tett kísérletet a szorosok ellen. A többi hadszíntéren nem történt fontos változás. (Közli a miniszterelnöki sajtóosztály.)

MINISZTERTANÁCS BUKARESTBEN.

Bukarest, április 27. Bratianu miniszterelnök vezetése alatt vasárnap délután öt órakor a román kormány tagjai minisztertanácsot tartottak. Porumbáriu külügyminiszter beteg és így nem volt jelen a tanácskozáson, de a miniszterelnök a minisztergyűlés összejelése előtt hosszabb ideig tartó látogatást tett a beteg külügyminiszternél. A minisztertanács egyebek közt elhatározta, hogy megkezdi a bukarest-krajovai második vasútvány kiépítését.

OROSZ VÉLEMÉNY A BOSZPORUSRÓL.

Szófiából jelentik: Az ideérkezett orosz lapok részletesen fejtegetik a Boszporus elleni akció nehézségeit. Mihajlovszky ezredes a Russkoje Slovo-ban majdnem lehetetlennek mondja a Boszporus elfoglalását. A Rjecs szerint a törökök rendkívül megerősítették a Boszporus erődítményeit.

A képviselőház ülése.

(A munkapárt és az ellenzék magatartása. — Hazai báró nyilatkozata a 42–50 éves népfölkelőkről.)

A mai ülés csendesen kezdődött. A munkapárti oldalon az ellenzék hétfői magatartása igen jó hatást tett, mert ebből megállapították, hogy az ellenzék felismerte szerepét és a külföld előtt is a magyar nemzetnek pártokon felül való egységességét illusztrálja.

Hazai Samu báró honvédelmi miniszter ma délelőtt a folyosón több képviselő előtt a nyilvánosság számára kijelentette, hogy az ellenzék magatartása az új katonai javaslatok körül helyes és rokonszenves volt, miután több olyan kérdés és szempont felvetését provokálta, ami különben esetleg háttérbe szorult volna. Kijelentette továbbá a miniszter, hogy a tizennyolc éves, valamint a 42–50 közti népfölkelőket legkorábban augusztus 15-én fogják sorozni és legkorábban novemberben kerülhetnek a frontra. Ez a tény remélhetőleg meg fogja nyugtatni a közvéleményt.

Az ülésről ez a tudósítás szól:

A képviselőház mai ülésének napirendjére elsősorban a képviselői mandátumok meghosszabbításáról szóló törvényjavaslat volt kitérve. Az ülés előtt gróf Tisza István, gróf Andrássy Gyula és gróf Apponyi Albert tanácskozássra ültek össze, hogy megbeszéljék azokat a módosításokat, amelyeket az ellenzék az egyes javaslatoknál kíván. A mandátumok meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatnál kíván elsősorban az ellenzék módosításokat. Gróf Apponyi azt a módosítást terjesztette elő, hogy a képviselőház időtartama a békekötés után még hat hónapig tartson, ne pedig úgy, mint a törvény kontemplálja, fix egy esztendeig. Tisza István ezt a módosítást elfogadta.

Az ülést tizenegy órakor nyitotta meg Beöthy Pál elnök és a formáságok elintézése után megszavazta a Ház harmadszori ülésében a népfölkelés kiegészítéséről szóló tegnap elfogadott javaslatokat és azután áttért az országgyűlés mandátumainak meghosszabbításáról szóló törvényjavaslat tárgyalására.

Az első szónok Rakovszky Iván előadó volt, aki elfogadásra ajánlotta a javaslatot.

Gróf Apponyi Albert a függetlenségi párt nevében szólt a javaslatához, 1915. július 21-én lejár ennek a képviselőháznak a megbízatása. A mai helyzetben sem szabad semmiféle opportunisztikus szempontok előtt meghajolni. Az előadóval szemben a fix határidő megállapítását helyteleníti. Ez vagy hosszú, vagy rövid volna. Helyesebb annak a kimondása, hogy mielőtt megszűnik a kényszerhelyzet, rögtön álljon elő az új választás kötelezettsége. Természetes, hogy bizonyos határt itt is be kell tartani, de olyant, amely lehetőleg megfelel az igényeknek. Szerinte leghelyesebb kimondani, hogy a békekötés után hat hónap lejártával az országgyűlés meghosszabbított mandátuma véget érjen. Beszéde végén megemlíti még azt, hogy az országgyűlés meghosszabbításának tartamára az országgyűlés tagjainak jogviszonyai is érvényesek legyenek. Különösen a mentelmi jogra gondol.

Gróf Tisza István miniszterelnök azzal kezdte felszólalását, hogy tudniillik a magyar parlamentárizmust és a magyar alkotmányosságát érintő kérdéssről van most itt szó, amely annál kevésbé alkalmas pártpolitikai megítélésre, mert a magyar parlamentárizmus és a magyar alkotmány drága kincse minden embernek. A kormány maga is átérzi a kérdés nehéz és kényes voltát, és éppen ezért, ha nem is teljes mértékben, de messzemenőleg magáévá teszi gróf Apponyi kivánságait és ki fogja azokat elégiteni egészen addig a határig, amelyen a kivánságok teljesítése szintén fontos és nagyjelentőségű

alkotmányos kérdésekbe ütközzék. Apponyi sulyt helyez arra, hogy ennek a kivételes állapotnak a körülírása magában a törvényben is ünnepélyes formában kifejezésre jusson. Ehhez a maga részéről hozzájárul. (Helyeslés a baloldalon.) Ha gróf Apponyi azt tartja, hogy helyesebb magát a képviselőház tartamának meghosszabbítását nem naptári időhöz, hanem a kényszerhelyzet tartamához kötni, ennek a kivánságnak is deferál. (Élénk helyeslés a jobb- és baloldalon.) De nem fogadhatja el Apponyi előterjesztését a harmadik kérdést illetőleg, tudniillik, hogy a meghosszabbított országgyűlés hatásköre korlátoztassék. Határvonalat felállítani abban a tekintetben, hogy mit kell államérdekből a törvényhozásnak elintéznie a kivételes idő alatt, nem lehet. Az a nézete, hogy az állam magát nem foszthatja meg bizonytalan időre attól a lehetőségtől, hogy a maga akaratát szabadon kifejezésre juttathassa.

Gróf Batthyány Tivadar sajnálja, hogy a kormány nem fogadja el gróf Apponyi Albert egyik módosító indítványát. Az a nép, amely itthon a legnagyobb fegyelmettséget, a harctéren pedig páratlan hősiességet és vitézséget tanusít, az megérett az általános választójogra.

Vázsonyi Vilmos: A mandátumok meghosszabbítására nézve egyetért gróf Apponyi Alberttel, de az ő összes alkotmányjogi skrupulusait nem osztja.

(Az országgyűlés kötelessége, hogy azt az igazságtalanságot, amelyet a esenevész választójog megalkotásával elkövetett, jóvátegye. Azt a népfelkelő osztályt, amely ötven éves korig tizenkilenc éves korától és a jövőben ezentul tizennyolc éves korától fegyveresen védi meg a nemzetet, tehát a nemzet sorsát intézi, be kell vonni a nemzet sorsának intézésébe. Ha ezek háborúban megvédik a nemzetet, ha döntenek a nemzet sorsa fölött, akkor a békében is be kell őket vonni a nemzet sorsának intézésébe. (Nagy tetzés.)

Vázsonyi után az elnök a vitát bezárta.

A többség az alkotmánypárttal együtt általánosságban elfogadta a javaslatot. A függetlenségi párt ellene szavazott.

Következett a részletes tárgyalás. Apponyi Albert gróf az első szakasznál módosítást nyújt be és felhasználja az alkalmat, hogy feleljen arra a váratlan támadásra, melyben Vázsonyi Vilmos őt részesítette. Alig hiszi, hogy Vázsonyi az alkotmányos skrupulózitásnak és a nemzeti szellemnek tett szolgálatot felszólalásával.

A délutáni ülésen is többen felszóllaltak, majd háromnegyed ötkor került a törvényhatósági választások javaslatára. Rakovszky Iván előadó elfogadásra ajánlja a javaslatot. A törvény átmeneti állapotot teremt. Kimondja, hogy nem az 1915., hanem az 1914-iki névjegyzék alapján választanak. Budapesten speciál az 1914-es képviselőválasztási névjegyzék alapján. Sággy Gyula nem fogadja el a javaslatot, mert a választás a mandátumok mintájára — ugymond — elhalasztandó, még pedig három hónappal a békekötés után, Polónyi Géza kizárólag a fővárossal foglalalkozik, szerinte Budapesten a választások elhalasztása szükségesebb még a képviselőinél is.

Springer Ferenc, Vázsonyi és Mezőssy felszólalása után befejezték a vitát és elfogadták a javaslatot.

Sándor János belügyminiszter felszólalását holnapra halasztotta.

Felolvasták az indítványkönyvet. Rakovszky István a harctéren levőknek követeli a választójog megadását. Farkas Pál a hadseregszállításról interpellál. Nagyatádi Szabó a lórekvirálásról, Bikády Antal őt, Szmracsányi György egy interpellációt jegyzett be, holnap, szerdán félkettőkor térnek át az interpellációkra.

Az ülés este 8 órakor végződött.

MEGJELENT az új

Fehér könyv.

◆◆◆

— Irta: —
Bródy Sándor.

◆◆◆

Hapható: Uőnau L. könyvkereskedésében.